

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Landbruk

	<i>Vår dato</i>	<i>Vår referanse</i>
	28.03.2017	2013/5378
<i>Saksbehandler, innvalgstelefon</i>	<i>Arkivnr.</i>	<i>Deres referanse</i>
Vegard Urset, 62 55 12 24	523.3	

Møtereferat

Sted: Blæstad

Dato: 08.03.2017

Til stede: Mariann Totlund (kommunal landbruksforvaltning), Joar S. Brukvangen (Fylkesmannen), Rune Aas (Tine), Elisabeth Kluftun (for Asgeir Svendsen, Nortura), Henning Holmøy (Furuseth), Oddbjørn Flataker (TYR), Thomas C. Meyer French (Hedmark Bondelag), Hege G. Ottinsen, Leif Peder Hafsøl og Ivar Solberg (observatører fra arbeidsgruppa for kommunal landbruksforvaltning), Jonny Storbråten (observatører fra Oslo og Akershus), Erik Ilseng og Fredrik Haug (Fylkesmannen) og Vegard Urset (koordinator for satsingen).

Barbara Zimmermann, Morten Tofastrud og Thomas Vogler (Høgskolen i Innlandet) deltok i sak 03.17, Steinar Velten (NLR Øst) deltok i sak 04.17, Stein Enger (Hedmarken Landbrukskontor) deltok i sak 05.17, Per Kristian Groseth (veterinær) deltok i sak 07.17.

Forfall: Tor Martinsen (Røros slakteri) og Axel Dønnum Jensen (Fatland) og Ståle Støen (Hedmark Bonde- og Småbrukarlag)

Referat fra møte i styringsgruppa for økt storfekjøttproduksjon i Hedmark, Akershus og Oslo

Sak 01.17 Godkjenning av referat fra forrige styringsgruppemøte

Det var ingen forslag til endringer i referatet fra styringsgruppemøtet 17. november 2016.

Vedtak: Referatet fra styringsgruppemøtet 17. november 2016 godkjennes.

Sak 02.17 Koordinators rapport for 2016

Som vedtatt i tiltaksplanen skal koordinator for storfekjøttproduksjonen utarbeide en årlig rapport for aktiviteten foregående år.

Koordinator gikk gjennom rapporten for arbeidet i 2016, samt utviklingen i antall kg slakt, antall mordyr, antall foretak og besetningsstørrelser. Så langt er det igangsatt 17 tiltak med en totalramme på 6 137 950 kroner, hvorav 1 932 250 kr er utløsende midler av Utrednings- og tilretteleggingsmidlene koblet opp mot storfekjøttproduksjonen i Hedmark.

Vedtak: Styringsgruppa tar orienteringen til etterretning.

Sak 03.17 Effekter av mer storfe på utmarksbeite

Utmarksbeite vil være helt nødvendig for å nå målene om å være mest mulig selvforsynt med norskprodusert storfekjøtt. Det er en klar forutsetning at økningen ikke bør komme

som en følge av høyere kraftfôrandel eller på bekostning av kornproduksjonen. Som beiteressursrapporten for Hedmark lansert i 2016 viste, så er det plass til betydelig flere beitedyr i fylket. Det samme gjelder Akershus. En økning i antall storfe på utmarksbeite vil imidlertid kunne være i konflikt med andre interesser i samme område. Det er derfor ikke nødvendigvis problemfritt å øke på med storfe på utmarksbeite.

Skog- og jaktinteresser er viktig for mange grunneiere. Det samme gjelder hytter og turisme. Hedmark er i tillegg det eneste fylket med bestandsmål for alle de fire store rovdyrslagene. Rovviltutfordringene er også store i Akershus.

Det er derfor ikke nødvendigvis uproblematisk å øke antallet storfe i utmark.

Det finnes lite dokumentasjon av effekten storfe har på skogen (verken positiv eller negativ). Det samme gjelder om storfe fortrenger hjortevilt. Det finnes heller ikke mye kunnskap om hvilke tilpasninger en bør gjøre dersom en driver med storfe på beite i rovviltutsatte områder.

Høgskolen i Innlandet, avdeling anvendt økologi og landbruksfag var invitert til møtet. De informerte om sine ambisjoner og ønsker for forskningsaktivitet innenfor disse områdene og hva som eventuelt skal til for at dette blir realisert.

Styringsgruppa ga positive tilbakemeldinger på presentasjonen, men presiserte viktigheten av å få kunnskapen ut til de det gjelder ved blant annet publisering av artikler i fagtidsskrifter, foredrag på relevante fagmøter, etc.

Styringsgruppa presiserte viktigheten av å bruke eventuelle resultater til å komme med gode forslag til suksessoppskrifter på en vellykket og mest mulig konfliktfri beitebruk.

Det ble videre bedt om at storfekjøttatsingen fikk tilgang til eventuelle publiserte avhandlinger i forbindelse med arbeidet.

Vedtak: Styringsgruppa mener det er viktig at det framskaffes mer forskningsbasert kunnskap innenfor de nevnte områdene og er positiv til forskningsaktivitetene Høgskolen i Innlandet ønsker å sette i gang. Flere av aktørene i storfekjøttatsingen kan være aktuelle støttespillere til eventuelle søknader til f.eks. Interregmidler eller NFR-midler. Styringsgruppa anbefaler at det opprettes referansegruppe(r) for arbeidet som skal gjøres og signaliserer samtidig at de ønsker og forventer å bidra i et slikt arbeid.

Sak 04.17 Etablering av storfebeitelag i Eidskog og Kongsvinger

I styringsgruppemøtet 17. november 2016 ble det informert om at prosjektet med etablering av nytt beitelag i Hornsjø i Eidskog kom til å bli stoppet, men at det ble jobbet med et nytt område. Styringsgruppa uttalte i sitt vedtak at de så positivt på et eventuelt nytt prosjekt i andre områder av Eidskog og at de var positive til at prosjektet kunne delfinansieres med BU-midler i tilknytning til storfekjøttatsingen.

Steinar Velten (NLR Øst) deltok på denne saken og informerte om prosessen siden forrige styringsgruppemøte, samt planene for etablering av et felles beitelag for storfeprodusenter i Eidskog og Kongsvinger kommuner. Det er sendt inn en søknad om Utrednings- og tilretteleggingsmidler til finansiering av prosessen for etablering av dette nye fellesbeiteområdet.

Styringsgruppa mener prosjektet bygger opp under satsingsområde 4 i tiltaksplanen om bedre utnyttelse av beiteressursene og er gjennom dette i tråd med målene satt i storfekjøttatsingen. Erfaringene fra prosjektet vil trolig ha god overføringsverdi til tilsvarende prosjekter. At en får til ny beiteorganisering i et område vil ha stor

signaleffekt for produsenter i andre områder som ønsker å gjøre det samme. Prosjektet anses helt klart å gi varig effekt dersom det lykkes.

Vedtak: Prosjektet bygger opp under målene satt i storfekjøttatsingen og styringsgruppa anbefaler at tiltaket kan delfinansieres med utrednings- og tilretteleggingsmidler i tilknytning til satsingen.

Sak 05.17 Beiteorganisering i Stange og Romedal allmenninger

Som orientert i flere styringsgruppemøter så har Høgskolen i Innlandet gjennomført et omfattende forskningsarbeid om storfe på utmarksbeite i Stange og Romedal allmenninger. Samtidig har NIBIO utført vegetasjonskartlegging i deler av området. Med utgangspunkt i all dokumentasjon og kunnskap som nå er framskaffet om dette området i beitesammenheng, skal det diskuteres videre prosess for bedre utnyttelsen av beiteressursen i området.

Stein Enger (jordbrukssjef i Stange, Hamar og Løten kommuner) informerte i møtet om arbeidet som er blitt gjort så langt og hva som er planlagt av videre prosess.

Vedtak: Styringsgruppa er positiv til arbeidet som gjøres i Stange og Romedal allmenninger for å øke beitebruken med utgangspunkt i kunnskapsbasert beitebruk. Dersom det blir aktuelt med oppstart av arbeid med beitebruksplan i løpet av satsingsperioden, så er styringsgruppa positive til at arbeidet kan delfinansieres med utrednings- og tilretteleggingsmidler i tilknytning til satsingen.

Sak 06.17 Oppstartsprogram for nye storfekjøttprodusenter

I sak 12/16 i styringsgruppemøtet 17. november 2016 fikk Asgeir Svendsen og Vegard Urset ansvaret for å følge opp framdriften med oppstartsprogrammet.

Koordinator for satsingen informerte om arbeidet siden forrige møte.

Det ble presentert en logisk løype som nye produsenter bør følge når de skal starte opp. De fleste punktene i denne løypa er allerede ivarettatt av enkeltaktører. Her må aktørene selv melde fra om de kan tilby tjenesten, samt kontaklinformasjon.

I arbeidet med oppstartsprogrammet er det påpekt to steder i løypa hvor det er «flaskehalser»; uavhengig byggeledelse og kunnskapsbygging for nye produsenter. Det har vært møte med Norsk Landbruksrådgivning om hvilke utfordringer som må løses for at nye produsenter får et godt tilbud om byggeledelse. Videre har det vært møte med Hedmark Fylkeskommune om gjennomføring av ammekuskole for nye produsenter.

Det er ikke behov for finansiering for å få etablert selve oppstartsprogrammet, men det må brukes ressurser på å gjøre det kjent hos alle involverte aktører. Det kan imidlertid være behov for finansiering for å få på plass gode tilbud på de to områdene hvor det er påpekt flaskehalser.

Styringsgruppa mener at tiltaket bygger opp under satsingsområde 1 og 3 i tiltaksplanen, dvs. økt antall mordyr og økt kompetanse. Tiltaket er gjennom dette i tråd med målene satt i storfekjøttatsingen. Prosjektet vil trolig ha god overføringsverdi til andre regioner i landet da det har vært stor interesse fra andre fylker og landsdekkende organisasjoner for dette tiltaket. Prosjektet anses å gi varig effekt ved at det kan bli et varig tilbud og at det kan bidra at produsentene får en mer vellykket oppstart og dermed blir værende i næringa.

Vedtak: Oppstartsprogrammet bygger opp under målene satt i storfekjøttetsatsingen og det anbefales at enkeltelementer med behov for utløsende midler kan delfinansieres med utrednings- og tilretteleggingsmidler i tilknytning til satsingen.

Asgeir Svendsen og koordinator for satsingen får ansvar for å gjøre oppstartsprogrammet kjent blant aktørene.

Aktørene har selv ansvar for å melde fra om hvilke områder i oppstartsprogrammet de kan tilby tjenester og med nødvendig kontaktinformasjon

Sak 07.17 Parasittbelastning på innmarksbeite

Veterinær Per Kristian Groseth deltok på denne saken og informerte om det planlagte arbeidet. En økning i ammekuttallet innebærer også en økning i antall beitedyr. Mye av økningen kommer på innmarksbeite. Det finnes imidlertid lite kunnskap om parasittbelastningen for ammekalver. Det er kommet opp et ønske om å gjøre et utredningsarbeid på dette området. Dette for å kunne gi gode råd om hvordan en skal få det til å fungere med ammeku med kalv på innmarksbeiter.

Arbeidet er planlagt gjennomført med utgangspunkt i besetninger i Ringsaker.

Veterinærmiljøet ved NMBU er med i prosjektet.

Styringsgruppa mener at tiltaket bygger opp under satsingsområde 2, 3 og 4 i tiltaksplanen (reduere andelen uønska kalveslakt, kompetanseheving og økt utnyttelse av beiteressursene). Tiltaket er gjennom dette i tråd med målene satt i storfekjøttetsatsingen. Kunnskapen som vil komme fram i prosjektet vil ha overføringsverdi til resten av landet og kan gi varig effekt dersom det bidrar til at det gir nye råd om behandling eller om beiteopplegg.

Ringsaker er et veldig aktuelt område siden en ser at her er det stor økning i antall ammekyr på innmarksbeite. Det ble gitt tilbakemelding på at et annet veldig aktuelt område er Romerike hvor det er et ønske om å ta i bruk ravinedalene mer til beiting igjen. Groseth og deltagerne fra Oslo/Akershus ble bedt om å avklare muligheten for å få med besetninger fra dette området i arbeidet. Videre ble Groseth utfordret på å finne finansiering fra forskningsmidler til deler av prosjektet.

Vedtak: Prosjektet bygger opp under målene satt i storfekjøttetsatsingen og det anbefales at tiltaket delfinansieres med utrednings- og tilretteleggingsmidler i tilknytning til satsingen dersom behov.

Sak 08.17 Overgang til driftsfase etter satsingsperiodens slutt

Storfekjøttetsatsingen har vedtatt en strategi om at «*Det skal gjennom en treårsperiode brukes ekstra ressurser på å få gjennomført en satsing for økt storfekjøttproduksjon i Hedmark. Det er en målsetning at flest mulig av tiltakene som igangsettes er varige og gir varig effekt.*»

I styringsgruppemøte 17. november 2016 fikk Fylkesmannen i sak 17.16 i oppgave å «*utrede tiltak som sikrer at flest mulige igangsatte tiltak blir varige og gir varig effekt, samt at aktuelle tiltak blir implementert på landsbasis.*» Rent konkret ble det gitt tilbakemelding på at aktiviteten burde forlenges i et visst omfang i ett år til for å få «*landet*» de igangsatte tiltakene på en god måte og å få løftet aktuelle tiltak til å bli av nasjonal karakter.

Fylkesmannen har vurdert ressursituasjonen og foreslår å forlenge aktiviteten med ett år med fokus på å lande de igangsatte tiltakene på en god måte og å få løftet aktuelle

tiltak opp til nasjonalt plan. Dersom det kommer opp nye, gode tiltak som bygger opp under satsingsområdene må disse gjerne forankres opp mot styringsgruppa før finansiering av Utrednings- og tilretteleggingsmidler. Dette forutsetter imidlertid at tiltakene ikke avhenger av oppfølging fra satsingen ut over dette ekstraåret. Det foreslås at styringsgruppas aktivitet forlenges med ett år, dvs. ett møte høsten 2017 og ett møte våren 2018. Det foreslås videre at koordinator for satsingen får avsatt ressurser til å følge opp den nevnte aktiviteten i denne perioden.

Vedtak: Storfekjøttetsatsingen forlenger aktiviteten med ett år med fokus på å lande de igangsatte tiltakene på en god måte og å få løftet aktuelle tiltak opp til nasjonalt plan. Nye tiltak som bygger opp under satsingsområdene kan legges fram for styringsgruppa og forankres mot storfekjøttetsatsingen dersom tiltaket ikke avhenger av oppfølging fra satsingen ut over dette ekstraåret.

Sak 09.17 Orienteringssaker:

a) Orientering om storfekjøttetsatsingen i Oslo/Akershus

Jonny Storbråten fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus orienterte om endringer i organiseringen i storfekjøttetsatsingen i Oslo og Akershus. Prosjektleder har siden forrige styringsgruppemøte trukket seg av helsemessige årsaker. Prosjektledelsen har vært satt bort til TYR Akershus, men vil nå bli ivarettatt fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Fylkesmannen overtar eierskapet av storfekjøttetsatsinga i Oslo og Akershus og utarbeider en revidert søknad/tiltaksplan for 2017/18. Fylkesmannen får rollen som tilskuddsforvalter med ansvar for prioritering av tilskuddsmidler til bestemte tiltak. Tiltakene prioriteres og gjennomføres i samråd med fagpersoner/ressurspersoner fra Landbruksrådgivninga, Nortura, Bymiljøetaten i Oslo, med flere. Det vil ikke bli etablert noen ny formell ressursgruppe. For å sikre gjennomføring av tiltak vil Fylkesmannen utarbeide skriftlige avtaler med budsjett for hvert enkelt oppdrag. Arbeidet skal fortsatt koordineres opp mot satsingen i Hedmark som tidligere.

Vedtak: Styringsgruppa tar orienteringen til etterretning.

b) Orientering om Ammekuvariant av Go'kalven

Rune Aas fra Tine orienterte om pilotrundene av ammekuvarianten av Go'kalven. Det er igangsatt pilotgrupper i fire regioner (det ble ikke noe i Akershus). Det har stort sett gått greit å få på plass gruppene, men en merker at ammekuprodusenter ikke er så vant/villige til å betale for rådgivning og kurs som det mjølkeprodusentene er. Det har derfor vært noen tilbakemeldinger på kursavgiften. Det er jobbet noe med omtale av kurstilbudet i aktuelle fagtidsskrifter for å få markedsført tilbudet når det etter planen blir et nasjonalt tilbud neste vinter.

Styringsgruppa var positiv til arbeidet så langt. Det er ønskelig med omtale i Norsk Landbruk, Buskap og TYR-magasinet og at det kommer klart fram hvor man henvender seg for å få kurset til sin region når tilbudet blir tilgjengelig nasjonalt. Det ble oppfordret til at fylkeslagene i TYR involveres da de kan være aktuelle aktører til å få kjørt kurset i sine regioner.

Vedtak: Styringsgruppa tar redegjørelsen til orientering.

c) Ny beiteteknologi

Styringsgruppa vedtok i forrige møte at dersom det fortsatt er behov for utløsende midler for et prosjekt som gjør at NoFence kan tilbys kommersielt for storfe bes koordinator jobbe videre med å undersøke om storfekjøttsatsingen kan bidra på en eller annen måte. Det ble orientert om dialogen med NoFence så langt og planlagt videre samarbeid.

Vedtak: Styringsgruppa tar redegjørelsen til orientering.

d) Utredningstiltak; «Spesialisering eller flere bein å stå på?»

Koordinator for satsingen orienterte om framdriften i tiltaket. Arbeidsgruppa for utredningsrapporten hadde møte 10. februar 2017. NIBIO har tatt på seg oppdrag å utarbeide rapporten. Koordinator for satsingen, Elisabeth Kluffen fra Nortura og Kristoffer Skjøstad fra Tine bidrar som sparringspartnere i arbeidet. Det er planlagt overlevering av rapport i juni 2017.

Vedtak: Styringsgruppa tar redegjørelsen til orientering.

e) Mordyrformidling fra mjølkebruket

Styringsgruppa ba 17. november 2016 arbeidsgruppa for dette tiltaket om å fortsette arbeidet med tiltaket. Arbeidsgruppa hadde møte 10. februar 2017. Det ble orientert om arbeidsgruppas forslag til videre framdrift.

Vedtak: Styringsgruppa tar redegjørelsen til orientering.

f) Orientering om øvrig status for satsingen

Det ble orientert om at satsingen følger tidsplan og er innenfor budsjett.

Vedtak: Styringsgruppa tar redegjørelsen til orientering.